

Facultat de Farmàcia

UNIVERSITAT DE BARCELONA

U

B

LÈGISLACIÓ I DEONTOLOGIA

**Curs
2004-05**

Ensenyament de Farmàcia

**ENSENYAMENT DE FARMÀCIA
PLA D'ESTUDIS 2002**

PLA DOCENT – CURS 2004-05

ASSIGNATURA	LEGISLACIÓ I DEONTOLOGIA	
DEPARTAMENT	Farmàcia i Tecnologia Farmacèutica	
ÀREA DE CONEIXEMENT	Farmàcia i Tecnologia Farmacèutica	
SEMESTRE DE DOCÈNCIA	7è semestre	
CRÈDITS (TEÒRICS + PRÀCTICS)	6 (4,5 T + 1,5 P)	
TIPUS	Troncal	
CRÈDITS ECTS	Hores d'activitat presencial	60 h
	Hores de treball dirigit	14
	Hores d'aprenentatge autònom	60 h
	Hores d'activitats d'avaluació	2 h
	Hores totals de treball de l'alumne	136 h

1. INTRODUCCIÓ

L'alumne, en aquesta assignatura, entra en contacte amb tres matèries diferents, les tres no experimentals, que desenvolupen els aspectes històrics, humanístics, jurídics i bioètics del medicament i de la professió farmacèutica., que completen la formació proporcionada per la resta d'assignatures del Pla d'Estudis.

2. OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA

L'objectiu fonamental es que l'alumne tingui al seu abast la informació històrica, jurídica i bioètica sobre el medicament. Es pretén que l'alumne conegui les normes legislatives que regulen el medicament i l'exercici professional, així com els codis deontològics vigents i l'evolució històrica de la farmàcia i de la professió farmacèutica.. Des de el punt de vista històric, ha de saber relacionar l'ús social dels medicaments amb les dades científiques, els recursos tecnològics, el concepte de malaltia i el desenvolupament del comerç i de l'economia. Des del punt de vista jurídic i bioètic, cal que estigui en condicions d'entendre els principis reguladors de la reglamentació sobre els medicaments i la forma com s'aconsegueix dur a la pràctica les garanties de seguretat, qualitat, eficàcia i fer un ús racional dels medicaments. Ha de saber diferenciar entre els nivells comunitaris, estatal i autonòmic i no confondre aquests nivells i les seves competències. Des de el punt de vista deontològic, ha de conèixer els codis vigents i els aspectes bioètics dels assaigs clínics, de la publicitat farmacèutica i de la dispensació dels medicaments i productes sanitaris.

La Història de la Farmàcia és una matèria relacionada amb la metodologia de les disciplines històriques, que estudia l'evolució del medicament i dels seus professionals, la bibliografia farmacèutica més representativa, els autors més importants i l'ordenació legal de cada període. El programa enfoca la Història de la Farmàcia considerant el medicament com la resposta lògica que cada època dona en la seva lluita contra la malaltia, a partir de les teories fisiopatològiques i segons els recursos econòmics i tecnològics, com també en funció de les característiques de l'entorn social. L'objectiu docent és mostrar les connexions entre el concepte de la malaltia, els recursos medicamentosos, els avenços tecnològics i la societat.

La Legislació Farmacèutica i la Deontologia son matèries de tipus jurídic i ètic en el seu contingut, metodologia i terminologia, que s'orienten cap al coneixement de les normes legals que regulen el medicament, els productes sanitaris i l'exercici de la professió farmacèutica, amb comentaris ètics, jurisprudencials i de legislació comparada, per mostrar, com a objectiu docent, la seqüència lògica de l'ordenació jurídica del sector farmacèutic.

3. METODOLOGÍA

Activitats lectives (hores presencials, hores de treball interactiu amb el professor, hores de treball pautat). Les classes teòriques desenvolupen els coneixements necessaris per l'alumne, que els podrà ampliar amb la bibliografia proporcionada i altres fons de consulta, com les pàgines web. Les pràctiques posen l'estudiant en contacte amb els mecanismes de control de la dispensació d'estupefaents i psicòtrops, amb el control de la dispensació privada, amb la dispensació i la facturació al Sistema Nacional de Salut i amb els principis fonamentals de la bioètica aplicada a la farmàcia mitjançant els codis ètics i deontològics de la professió farmacèutica.

Treballs dirigits (tipus de treball, pautes i requisits). De forma complementària podran desenvolupar-se aquest tipus de treballs, tant d'història de la farmàcia com de legislació i deontologia farmacèutiques

4. AVALUACIÓ

L'examen consisteix en tres temes llargs a desenvolupar conceptualment (dos de Legislació i Deontologia i un d'Història de la Farmàcia). Les pràctiques s'avaluen en funció de l'assistència, la participació, les respostes a les preguntes formulades pels professors i les habilitats mostrades a les sessions pràctiques. Les pràctiques representen el 10% de la nota total de l'assignatura.

L'avaluació es fa en funció del grau de coneixement i maduresa demostrat per l'alumne., fugint de les dades memorístiques com la data de naixement dels autors, els noms i cognoms d'aquests i les referències als articles i apartats de les lleis i dels decrets i ordres on es regulen el medicament, els productes sanitaris i la professió farmacèutica.. L'objectiu es que l'alumne acrediti l'obtenció dels objectius de l'assignatura i sàpiga relacionar els continguts de la història de la farmàcia, la legislació i la deontologia i sigui capaç de reflexionar sobre el paper històric dels medicaments i la significació de la reglamentació farmacèutica. Per superar l'examen cal superar les dues matèries, es a dir, la Història de la Farmàcia per una banda, i la Legislació i Deontologia per una altre.

5. PROGRAMA

PROGRAMA DE CLASSES TEÒRIQUES

BLOC 1. HISTÒRIA DE LA FARMÀCIA

Aquest bloc desenvolupa els temes del programa dedicats a la matèria d'Història de la Farmàcia, seguint la classificació més útil des de el punt de vista pedagògic: Farmàcia Arcaica, Antiguitat Clàssica, Edat Mitjana, Renaixement,, Segles XVII i XVIII, Industrialització al llarg del segle XIX, Revolució Farmacèutica al llarg del segle XX. L'alumne entra en contacte amb els continguts històrics i ha de saber diferenciar la farmàcia d'aquests grans blocs i per què es va desenvolupar aquesta i no altre farmàcia. També ha de saber els professionals relacionats amb els medicaments, les concepcions farmacològiques i l'origen i evolució de les formes farmacèutiques, així com la tecnologia farmacèutica i els materials utilitzats per la conservació dels simples medicinals i dels medicaments. Es d'especial rellevància que pugui diferenciar entre la farmàcia arcaica, la que deriva de la teoria humoral, la espagíria i la farmàcia de síntesi e industrial desenvolupada al llarg dels segles XIX y XX..

Tema 1. Metodologia, continguts i bibliografia. La farmàcia simbòlica i mitològica. Rituals animistes. L'analogia i la terapèutica. L'origen de la malaltia i el tractament La pèrdua de l'ànima, el càstic, la prova, la penetració material, la possessió energètica i la possessió espiritual. Cura per repulsió, afalac i substitució.

Tema 2. Homeopatia arcaica. La terapèutica de les senyals. El concepte punitiu de la malaltia. La religió i els medicaments. Tractament simbòlic de la epilèpsia. La medicina sagrada dels temples. La incubació onírica. El diagnòstic com adivinació.

Tema 3. La farmàcia de les antigues civilitzacions. Mesopotàmia. Egipte. Tauletes de farmàcia. Papirs farmacèutics. La legislació sanitària. Embalsaments. Higiene individual i pública. La farmàcia índia i xinesa. Concepcions del món i de la malaltia. Remeis, receptoris, medicaments. Influència al món occidental.

Tema 4. La ciència a la cultura grega, i la seva influència a la medicina i la farmàcia. La teoria dels quatre elements. L'atomisme. L'aristotelisme i la lògica.

Tema 5. L'humoralisme hipocràtic: una terapèutica de l'harmonia. Escoles gregues no hipocràtiques. Els compiladors romans. Cels. Dioscòrides. La pràctica farmacèutica a Grècia i Roma.

Tema 6. Galè. Concepte de malaltia i tractament medicamentós. El medicament. Influència de Galè a la medicina i la farmàcia dels segles posteriors.

17-10
Tema 7. La medicina i la farmàcia medieval. Codificació del galenisme al mon bizantí. La farmacologia i els graus dels medicaments. La pràctica farmacèutica en el mon àrab: farmàcia hospitalària, inspeccions, grabadins i separació professional, assaigs clínics, tecnologia farmacèutica.

Tema 8. La farmàcia al món llatí: farmàcia conventual, Escola de Salern. Farmàcia oficial i farmàcia popular. L'organització i especialització de la professió farmacèutica: especiers i apotecaris. Els gremis.

19-10-05
Tema 9. Les novetats renaixentistes. Epidemiologia i contagi. Circulació menor de la sang. Els remeis americans. Els medicaments químics i Paracels. Galenistes i paracelsistes. El model fisiopatològic i terapèutic de Paracels versus el model de Galè.

21-10-05
Tema 10. Farmacopees renaixentistes i bibliografia farmacèutica. Tribunal de Protomedicat. Tribunal de la Inquisició. La Botica Reial. Els medicaments del Renaixement. La pràctica professional.

24-10-05
Tema 11. La formació de la ciència experimental al barroc. Repercussions a la fisiologia i la química. Els medicaments del barroc. El moviment iatroquímic. Lemery, Zapata i Félix Palacios. El neohipocratism de Sydenham.

26-10-05
Tema 12. La farmàcia de la il·lustració. Higiene pública i medicina social. Homeopatia. La vacunació. Evolució de la sanitat i de la professió farmacèutica a Espanya. Difusió pública del remeis secrets.

28-10-05
Tema 13. La farmàcia del segle XIX. La unitat morfològica dels éssers vius. El positivisme. La medicina experimental de Claude Bernard. La teoria microbiana de Pasteur i Koch.

3-11-05
Tema 14. Anestèsia, antisèpsia i asèpsia. Farmacologia. Medicaments. L'obra d'Ehrlich. Els analgèsics i antipirètics. La industrialització dels medicaments i l'actuació dels farmacèutics davant dels específics.

4-11-05
Tema 15. La farmàcia del segle XX. Medicaments al començament i al final del segle. La indústria i les especialitats farmacèutiques. Quimioteràpia i antibioteràpia. Grups terapèutics. La orientació clínica de la farmàcia. Les perspectives de la teràpia gènica.

Fons d'informació del Bloc 1

- Cowen, L.: "Historia de la Farmacia", Barcelona 1992, revisada i amb un capítol sobre la farmàcia espanyola, de Joan Esteva de Sagrera..
- Chast, François: "Histoire contemporaine des médicaments", París 1995.
- Esteva de Sagrera, Joan: "Apuntes de Historia de la Farmacia", Barcelona 1986.
- Esteva de Sagrera, Joan: "La farmacia española frente al cambio político", Barcelona 1978.
- Esteva de Sagrera, Juan: "La química sagrada. De la alquimia a la química en el siglo XVII", Madrid 1991.
- Esteva de Sagrera, Juan: "Botánica y farmacia: Un capítulo en la historia de la riqueza del hombre", en "Jardines de Papel", Madrid 2003.
- Folch Jou, Guillermo; Suñé, José María; Valverde, J.L. i col.laboradors: "Historia General de la Farmacia", Madrid 1986.
- Gil, Luis: "Therapeia. La medicina popular en el mundo clásico", Madrid 1969.
- Gómez Caamaño, José Luis: "Páginas de Historia de la Farmacia", Barcelona 1982.
- González Bueno, Antonio: "Linneo, el príncipe de los botánicos", Madrid 2002.
- Gracia, Diego; Folch, Guillermo; Albarracín, Agustín; Arquiola, Elvira; Montiel, Luis; Peset, José Luis; Puerto, Javier; Lain, Pedro: "Historia del medicamento", Barcelona 1984.
- Lain Entralgo, Pedro: "Historia Universal de la Medicina", 7 vols., Salvat, Barcelona 1972-1975.
- López Piñero, José María: "La medicina en la historia", Madrid 2002.
- López Piñero, José María: "La introducción de la ciencia moderna en España", Barcelona 1969.
- Pardo Tomás, José: "El Tesoro natural de América. Oviedo, Monardes, Hernández", Madrid 2002.
- Pellón González, Inés: "Lavoisier, un químico ilustrado", Madrid 2002.
- Puerto, Javier: "Ciencia de Cámara. Casimiro Gómez Ortega (1741-1818), el científico cortesano", Madrid 1992.
- Puerto, Javier: "El mito de Panacea", Madrid, 1996.
- Puerto, Javier: "Paracelso. El hombre en llamas", Madrid 2002.
- Puerto, Javier: "La ilusión quebrada", Madrid 1988.

BLOC 2. LEGISLACIÓ I DEONTOLOGIA FARMACÈUTICA

Aquest bloc pretén que l'alumne acabi l'assignatura en condicions de saber els principis directius i els detalls legislatius de la reglamentació comunitària sobre els medicaments, especialment el Reglament que va crear l'Agència Europea del Medicament (2309/93) i els Codis Comunitaris de 2001 sobre els medicaments d'ús humà i els medicaments d'ús veterinari. Entre les habilitats de l'alumne, cal que conegui les competències de la Comissió Europea, de l'Estat espanyol i de les comunitats autònomes, molt especialment la catalana i que conegui la reglamentació estatal i

comunitària sobre els medicaments i la autonòmica sobre les oficines de farmàcia i els criteris de planificació en funció dels mòduls de població i distància.

Des de el punt de vista deontològic, l'alumne haurà de saber diferenciar entre bioètica i deontologia, conèixer els principis fonamentals de la bioètica (Informe Belmont), el Conveni Europeu de Bioètica (Oviedo), els aspectes bioètics dels assaigs clínics, de la publicitat i de la dispensació i molt especialment el Codi d'ètica i deontologia de la professió farmacèutica, de l'any 2000.

7 hores

Tema 16. Concepte, contingut i bibliografia. El principi de la intervenció administrativa. Influència de la Jurisprudència. Jerarquia normativa. Deontologia i Bioètica. Principis bàsics de la Bioètica (Informe Belmont): Autonomia, beneficència, no maleficència, justícia.

seu i dirigit

Tema 17. Conveni Europeu de Bioètica, per a la protecció dels drets humans i la dignitat del ser humà amb relació a les aplicacions de la biologia i la medicina. Aspectes ètics del assaigs clínics i de les malalties rares i els medicaments orfes. Codi Deontològic de publicitat i promoció dels medicaments. El Codi d'Ètica i Deontologia de la Profesió Farmacèutica.

9 hores

Tema 18. Característiques fonamentals de la ordenació jurídica del medicament i de la professió farmacèutica a Espanya. Nivells de la legislació farmacèutica: comunitàri, espanyol i autonòmic. Competències. La Unió Europea (UE). Organització. Directives i Reglaments. Transposició a les legislacions estatals dels estats membres. Harmonització legislativa

Tema 19. Els antecedents dels Codis Comunitaris de 2001 sobre medicaments. Directives d'harmonització legislativa comunitària. Directives fonamentals sobre lliure circulació de medicaments: 65/65, 75/318, 75/319. Requisits exigibles per l'autorització de medicaments. Directives per a l'homologació del estudis de farmàcia: 85/432, 85/433, 85/434, 85/584. Directives aplicades a l'ordenació d'aspectes concrets de la regulació farmacèutica: medicaments immunològics, derivats de la sang, medicaments homeopàtics, radioisòtops, magatzems de distribució, dispensació, prospecte, publicitat

Tema 20. Reglament 2309/93: l'Agència Europea d'Avaluació dels Medicaments i el registre centralitzat. Funcions de l'Agència Europea. Annexos A y B del Reglament. Registre estatal, comunitàri i de reconeixement mutu. Harmonització mundial dels procediments de registre. Reglament 1768/92, per la protecció complementària de la patent. Reglament 141/2000, de malalties rares i medicaments orfes.

N-11-04

Tema 21. Els Codis Comunitaris del 2001 sobre medicaments. El Codi Comunitari 2001/83 sobre els medicaments d'ús humà i el Codi Comunitari 2001/82 sobre els medicaments d'ús veterinari. Recopilació i ordenació de les directives anteriors. Definicions de medicament i especialitat farmacèutica. Comitè d'Especialitats Farmacèutiques.

Tema 22. El Codi Comunitari 2001/83 i l'autorització i comercialització dels medicaments. Tramitació i causes de denegació i suspensió. Persona qualificada responsable. Medicaments immunològics i derivats de la sang i del plasma humà. Radiofàrmacs.

Tema 23. El Codi Comunitari 2001/83 i els medicaments homeopàtics. Definició. Registre simplificat. Etiquetatge i prospecte en el Codi 2001/83. Publicitat als professionals i al públic. Definició. Característiques i prohibicions. Criteris per exigir recepta mèdica. Receptes restringides. Distribució de medicaments i productes sanitaris. Definició. Obligacions de servei públic. Autorització i garanties. Annex del Codi 2001/83 : normes i protocols analítics, tòxics, farmacològics i clínics.

Tema 24. Directiva 2001/20, d'assaigs clínics. Manual del investigador. Comitè Ètic. Funcions. Tràmits. Directiva 98/44: protecció jurídica de les invencions biotecnològiques. Invencions patentables i no patentables. Directiva 89/105: transparència de preus i causes de denegació. Harmonització internacional de les Farmacopees. La Farmacopea Europea.

H-11-04
12-11-04

Tema 25. L'Agència Espanyola del Medicament. Funcions i recursos. Òrgans de direcció. Subdirecció General d'Inspecció i Control de Medicaments, Subdirecció General de Medicaments d'ús humà, Subdirecció General de Medicaments d'ús Veterinari, Subdirecció General de Productes Sanitaris. Comitè d'Avaluació i Seguretat de Medicaments d'ús Humà, Comitè d'Avaluació i Seguretat de Medicaments d'ús Veterinari.

Tema 26. El Ministeri de Sanitat i Consum. La Direcció General de Farmàcia i Productes Sanitaris. Subdireccions Generals: Estudis i Anàlisis Econòmiques, Financiació i Us Racional de Medicaments i Productes Sanitaris.. Funcions de les Subdireccions.

Tema 27. Legislació estatal: Constitució del 27.12.1978 i Llei General de Sanitat 14/1986. Els poders públics com a garants del dret dels espanyols a la salut. La farmàcia a la Llei General de Sanitat. Autorització prèvia dels productes farmacèutics. Formulari Nacional. Farmacovigilància. Publicitat. Les oficines de farmàcia a la LGS: consideració d'establiments sanitaris. Propietat i titularitat. La Llei de cohesió i qualitat del sistema Nacional de Salut (2003).

19-11-04
22-11-04

Tema 28. La Llei del Medicament 25/1990 i l'ús racional dels medicaments. Garanties exigibles als medicaments: seguretat, eficàcia i qualitat. Tipus de medicaments. Definicions. Medicaments, especialitats farmacèutiques, fórmules magistrals i productes sanitaris. Medicaments genèrics i bioequivalents.

24-11-04
Alma G.

Tema 29. Assaigs clínics. Garanties. Aspectes ètics. Comitès Ètics d'Investigació. Assegurances. Promotor, monitor, investigador. Tipus d'assaigs clínics. Fases I, II, III i IV.

8/11/04

Tema 30. Autorització de les especialitats i inscripció al registre o denegació. Autorització amb reserves. Prevenció d'accidents. Tramitació de l'autorització. Renovació, suspensió temporal, revocació definitiva. Procediment simplificat. Autorització d'associacions.

29/11/04

Tema 31. Registre: R.D. 767/93. Terminis de la resolució. Condicions de la dispensació. Fitxa tècnica. Regulació del reconeixement mutu de autoritzacions. Annexos amb els protocols analítics, tòxics, farmacològics i clínics. Farmacovigilància. Definició i obligatorietat.

Tema 32. Ús racional dels medicaments i financiació pública selectiva. Criteris per la financiació pública. Criteris de copagament. Preus de referència. Substitució de medicaments bioequivalents. Medicaments genèrics. Definició. Autorització. La especialitat farmacèutica d'investigació original de referència. Substitució de genèrics.

1-12-04

Tema 33. Reial Farmacopea Espanyola. Farmacopea europea. Formulari Nacional. Requisits de les fórmules magistrals. R.D. 175/2001: Normes de correcta elaboració i control de la qualitat de les fórmules magistrals i preparats oficials. Condicions generals mínimes. Autoinspeccions periòdiques. Locals, utilitatge mínim, zona diferenciada de preparació, documentació, dispensació, etiquetatge.

3-12-04

Tema 34. Especialitat farmacèutica d'especial control mèdic, ús hospitalari i diagnòstic hospitalari. Especialitat farmacèutica genèrica. Medicaments homeopàtics. Medicaments a base de plantes medicinals. Especialitats farmacèutiques per a ús veterinari.

Tema 35. Informació i publicitat. Etiquetatge. Prospecte. Publicitat adreçada al públic. Prohibicions. Especialitats farmacèutiques publicitàries: preu lliure, exclusió de la financiació pública, autorització de fer publicitat al públic. Publicitat adreçada als professionals sanitaris. Revistes, congressos, visita mèdica, mostres gratuïtes. Aspectes legals i deontològics de la publicitat farmacèutica.

Www 26-11-04
29-11-04

- Tema 36.** Productes sanitaris: concepte i classificació. Fabricació, distribució, venda.
- Tema 37.** Productes cosmètics. Normativa comunitària i reglamentació estatal.
- Tema 38.** Indústria farmacèutica. R.D. 1564/92: laboratoris d'especialitats farmacèutiques. Autorització, requisits, instal·lacions, responsabilitats, persona qualificada, incompatibilitats.
- Tema 39.** Magatzems de distribució: R.D. 2259/1994. Autorització, instal·lacions, garantia tècnica, funcions del Director Tècnic Farmacèutic. Consideració d'establiments sanitaris. Tenències mínimes. Cooperatives farmacèutiques. Capacitat exportadora.
- Tema 40.** Serveis de farmàcia. hospitalària. Accés i especialització. Funcions. Dipòsits de medicaments.
- Tema 41.** Les oficines de farmàcia a la Llei del Medicament. Criteris de planificació. Presència del farmacèutic, exigències mínimes materials i tècniques. Obligatorietat de la dispensació. Farmacèutics addicionals. Substitucions.
- Tema 42.** Llei 16/1997, de regulació dels serveis de les oficines de farmàcia. Articles bàsics. Criteris de planificació. Mòduls de població i distàncies. Funcions de les oficines de farmàcia. Transmissió. Presència i actuació professional. Horaris.
- Tema 43.** Les Comunitats Autònomes i l'ordenació farmacèutica. La sentència del Tribunal Constitucional sobre la transmissió i cotitularitat de farmàcies a Extremadura i Castilla La Mancha (2003).La ordenació farmacèutica a les diferents Comunitats Autònomes. La intervenció i la concessió de farmàcies a Extremadura, Castilla La Mancha i Galícia. La Llei Foral d'Atenció Farmacèutica de Navarra, 12/2000, un model de flexibilització planificada.
- Tema 44.** La Llei d'Ordenació Farmacèutica de Catalunya 31/1991 i Decrets de desenvolupament. Objectius.. Contingut. Mòduls de població i distàncies segons el tipus d'àrea de salut: urbanes i de muntanya, rurals i semiurbanes. Àrees de composició mixta. Càlcul del nombre de habitants. Emplaçament de la nova farmàcia. Criteris i prioritats.
- Tema 45.** La Llei d'Ordenació Farmacèutica de Catalunya. Sol·licitud de nova oficina de farmàcia: iniciació i tràmit de l'expedient. Barem de mèrits.. Amidament de distàncies.

- Tema 46.** La Llei d'Ordenació Farmacèutica de Catalunya: transmissió de farmàcies. Adquisició de una farmàcia ja establerta. Mort del farmacèutic propietari: drets dels hereus respecte a la farmàcia. Farmacèutic regent.
- Tema 47.** Els trasllats de farmàcia segons l'ordenació farmacèutica catalana. Trasllet voluntari, provisional i forçós. Tancament temporal voluntari de farmàcies.
- Tema 48.** Requisits tècnics exigibles a les oficines de farmàcia a Catalunya: superfície mínima, zones, bibliografia i utilatge. Condicions dels locals. Rètols, Creu de Malta, identificació dels titulars de la farmàcia.
- Tema 49.** Presència del farmacèutic en la farmàcia. Funcions de les farmàcies. Farmacèutics adjunts, regents i substituïts. Funcions. Horaris i torns de guàrdia de les farmàcies a Catalunya.
- Tema 50.** Farmàcies: tipus, sol·licitud, concessió i prioritats, funcionament, horari. Requisits dels locals. Productes dispensables.

Fonts d'informació del Bloc 2

- Dios Vieitez, M^a. Victoria: "Código de Derecho Farmacéutico" 1ª edició, Madrid 1991.
- González Bueno, Antonio: Manual de Legislación Farmacéutica, Madrid 1999, Ediciones Doce Calles.
- González Pérez Jesús, González Salinas Esperanza: La Reforma de la Ordenación Farmacéutica. Madrid, 1996.
- González Salinas, Esperanza: Oficinas de Farmacia. (Jurisprudencia del Tribunal Supremo). CIVITA. Madrid 1991.
- Instituto Nacional de la Salud. Secretaría General: *Farmacia*. Colección Compilación de Legislación Sanitaria. Madrid, 1988.
- Suñé José María, Bel, Elvira: "Compendio de Legislación en Farmacia Hospitalaria", 2^a ed. S.E.F.H., Madrid, 1994.
- Suñé, José María, Bel, Elvira: *Legislación Farmacéutica Española*. 11ª edició, Barcelona 1997.

PROGRAMA DE CLASSES PRÀCTIQUES

L'alumne, en aquestes pràctiques, aprèn els mecanismes de control de la dispensació a les oficines de farmàcia. Cal que sàpiga diferenciar entre la recepta privada i la del sistema Nacional de Salut i els mecanismes establerts per el control dels medicaments d'especial control mèdic (ECM), els estupefaents i els psicotrops

A les pràctiques es reproduïx la dispensació real a una oficina de farmàcia, la exigència de recepta mèdica, l'anotació al llibre receptari, la retenció de la recepta, la comptabilitat d'estupefaents i ECM, els informes preceptius a sanitat i altres aspectes que han de permetre als alumnes estar en condicions de poder dispensar a una oficina de farmàcia a partir del coneixement dels requisits legals establerts per l'administració sanitària.

1. Prescripció i dispensació amb recepta mèdica. La dispensació i la Llei del Medicament. Grups terapèutics amb recepta mèdica. Normalització de la recepta. Símbols identificatius a les especialitats farmacèutiques. Substitucions. Medicaments no substituïbles. Medicaments d'especial control mèdic (ECM): dispensació, registre i informació a Sanitat. Llibre receptari. Tractaments de llarga durada. Inspecció de les farmàcies per controlar les dispensacions fetes a les oficines de farmàcia. Requisits tècnics i sanitaris exigibles a les farmàcies catalanes..

2. Prescripció i dispensació de psicòtrops. Conveni de Substàncies Psicotròpiques. Llistes. Decret de reglamentació del psicotròpics. Llistes. Normes de dispensació.

3. Prescripció i dispensació d'estupefaents. Conveni Únic. Llistes. Receptes oficials d'estupefaents. Control i processament de les receptes. Llibre Oficial d'estupefaents. Existències mínimes obligatòries. Tractaments de deshabitució amb opiàcis. Acreditació dels Centres. Estupefaents per ús veterinari.

4. Dispensació a la Seguretat Social. Prestacions sanitàries del Sistema Nacional de Salut. Assistència farmacèutica als beneficiaris de la Seguretat Social. Dispensació als beneficiaris. Copagament. Mesures per la contenció de la despesa pública en medicaments. Exclusions de la financiació pública. Preus de referència i substitucions de medicaments. Medicaments d'aportació reduïda. Especialitats farmacèutiques publicitàries (EFP). Receptes de la Seguretat social. Tractaments de llarga durada. Actuació professional del farmacèutic. Validació sanitària. Invalidació de les receptes. Dispensació i facturació. Altres entitats. Dispensació d'estupefaents.

6. FONTS D'INFORMACIÓ BÁSICA

- Cowen, L.: "Historia de la Farmacia", Barcelona 1992, revisada i amb un capítol sobre la farmàcia espanyola, de Joan Esteva de Sagrera..
- Dios Vieitez, M^o. Victoria: "Código de Derecho Farmacéutico" 1ª edició, Madrid 1991.
- Esteva de Sagrera, Joan: "Apuntes de Història de la Farmàcia", Barcelona 1986.
- Esteva de Sagrera, Joan: "La farmacia española frente al cambio político", Barcelona 1978.
- Folch Jou, Guillermo; Suñé, José María; Valverde, J.L. i col.laboradors: "Historia General de la Farmacia", Madrid 1986.

- Gómez Caamaño, José Luis: "Páginas de Historia de la Farmacia", Barcelona 1982.
- González Bueno, Antonio: Manual de Legislación Farmacéutica, Madrid 1999, Ediciones Doce Calles.
- González Pérez Jesús, González Salinas Esperanza: La Reforma de la Ordenación Farmacéutica. Madrid, 1996.
- González Salinas, Esperanza: Oficinas de Farmacia. (Jurisprudencia del Tribunal Supremo). CIVITA. Madrid 1991.
- Gracia, Diego; Folch, Guillermo; Albarracín, Agustín; Arquiola, Elvira; Montiel, Luis; Peset, José Luis; Puerto, Javier; Laín, Pedro: "Historia del medicamento", Barcelona 1984.
- Instituto Nacional de la Salud. Secretaría General: *Farmacia*. Colección Compilación de Legislación Sanitaria. Madrid, 1988.
- Laín Entralgo, Pedro: "Historia Universal de la Medicina", 7 vols., Salvat, Barcelona 1972-1975.
- Puerto, Javier: "El mito de Panacea", Madrid, 1996.
- Puerto, Javier: "Paracelso. El hombre en llamas", Madrid 2002.
- Suñé José María, Bel, Elvira: "Compendio de Legislación en Farmacia Hospitalaria", 2ª ed. S.E.F.H., Madrid, 1994.
- Suñé, José María, Bel, Elvira: *Legislación Farmacéutica Española*. 11ª edición, Barcelona 1997.

Webs d'interès

Història de la Farmàcia

www.ucm.es/info/folchia

www.ucm.es/info/folchia/panacea.htm

www.ub.es/museufar/museu.htm

<http://estel.bib.ub.es/medicaweb>

www.ugr.es/genfarma/welcomeg.htm

Legislació i Deontologia Farmacèutiques

portalfarma.com

www.ub.es/fildt/bioetica.htm

www.msc.es/farmacia/home.htm

www.aranzadi.es

www.gencat.es/diari/eindex.htm

www.boe.es

<http://europa.eu.int/abc/doc/off/bull/es/welcome.htm>

7. COORDINACIÓ I PROFESSORAT

Coordinador: Dr. Joan Esteva de Sagrera

Coordinadora de pràctiques: Dra. Pilar Martín Barea.

PROFESSORAT

Grup	Professors	Idioma
M1	Dr. Joan Esteva de Sagrera	Castellà
M2	Dra. Anna Maria Carmona	Català
M3	Dra. Iris Figuerola Pujol Dra. Elvira Bel Prieto	Català Català
T1	Dr. Joan Esteva de Sagrera Dra. Pilar Martín Barea	Castellà Castellà